

CUPRINS

OBIECTUL, DOMENIILE ȘI ETAPELE FILOSOFIEI

1. Obiectul filosofiei.....	9
2. Domeniile filosofiei.....	10
3. Etapele filosofiei.....	11

RAPORTURILE FILOSOFIEI: CU MITUL, ȘTIINȚA, ARTA, RELIGIA

1. Raportul dintre filosofie și mit.....	15
2. Raportul dintre filosofie și știință.....	19
3. Raportul dintre filosofie și artă.....	24
4. Raportul dintre filosofie și religie.....	26

UNITATEA LUMII: CATEGORIA ONTOLOGICĂ DE FIINȚĂ

1. Categoria de ființă în gândirea antică greacă.....	29
2. Categoria de ființă în gândirea medievală.....	32
3. Categoria de ființă în gândirea modernă.....	34
4. Categoria de ființă în gândirea contemporană.....	39

ORDINEA LUMII: CONDIȚIE, CAUZĂ, LEGE; ORDINE ȘI HAZARD; DETERMINISM ȘI INDETERMINISM

1. Categoriile ontologice de condiție, cauză, lege.....	43
2. Ordine și hazard	44
3. Determinism și indeterminism.....	46

CUNOAȘTEREA LUMII: PRINCIPALELE ORIENTĂRI

1. Gnoseologia antică greacă.....	48
2. Gnoseologia medievală.....	49
3. Gnoseologia modernă: empirismul și raționalismul	50
4. Gnoseologia contemporană.....	56

CUNOAȘTEREA LUMII: ADEVĂRUL

1. Conceptul de adevăr	57
2. Criteriile adevărului.....	60
3. Tipurile adevărului.....	61

METODA ÎN FILOSOFIE ȘI ÎN ȘTIINȚĂ

1. Metoda inductivă.....	63
2. Metoda deductivă.....	65
3. Metoda dialectică.....	66

STATUL: EVOLUȚIA IDEILOR DESPRE STAT; STATUL DE DREPT

1. Concepțiile antice despre stat.....	68
2. Concepțiile medievale despre stat.....	70
3. Concepțiile moderne despre stat.....	70
4. Ideea de stat în contemporaneitate.....	80

DREPTATEA

1. Sensurile dreptății.....	82
2. Dreptate și egalitate.....	86
3. Drepturile omului.....	88

VALORILE

1. Statutul ontologic al valorilor.....	90
2. Tipurile de valori.....	94
3. Evoluția istorică a ierarhizării valorilor.....	107

CULTURA ȘI CIVILIZAȚIA

1. Noțiunile de cultură și civilizație.....	110
2. Tipologia culturilor.....	118
3. Multiculturalitate și dialog intercultural.....	120
4. Criza culturii și civilizației contemporane și perspectivele umanismului	121

OMUL: FIINȚĂ BIO-PSIHO-SOCIAL-ISTORICĂ

1. Distanța între esența și existența umană	124
2. Dimensiunea bio-psihică a ființei umane	126
3. Dimensiunea psiho-social-istorică a ființei umane	128

OMUL CA FIINȚĂ VALORICĂ

1. Aspecte ale omului ca ființă valorică	136
2. Sensul existenței umane	137

LIBERTATEA UMANĂ

1. Principalele momente ale libertății	142
2. Principalele forme ale libertății și responsabilității umane	143

<i>Bibliografie selectivă</i>	151
-------------------------------------	-----

<i>Teste-grilă (modele)</i>	153
-----------------------------------	-----

<i>Răspunsuri</i>	156
-------------------------	-----

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2009

Editură acreditată de Ministerul Educației, Cercetării și Inovării
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ROȘCA, IOAN N.

Filosofie / Roșca N. Ioan – București, Editura Fundației
România de Mâine, 2009

Bibliogr.

ISBN 978-973-163-379-4

1

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului revine exclusiv autorului/autorilor

Redactor: Constantin FLOREA
Tehnoredactor: Marcela OLARU
Coperta: Cornelia PRODAN

Bun de tipar: 22.01.2009; Coli tipar: 9,75
Format: 16/61×86

Editura Fundației *România de Mâine*
Bulevardul Timișoara nr.58, București, Sector 6
Tel./Fax: 021/444.20.91; www.spiruharet.ro
e-mail: editurafrm@yahoo.com

TESTE-GRILĂ (modele)

1. *Ce se repetă în istoria filosofiei?*

- a) problemele
- b) soluțiile
- c) metodele

2. *Ce rol are filosofia în raport cu știința?*

- a) fundament teoretic și îndrumar metodologic
- b) îndrumar metodologic și izvor al științei
- c) izvor al științei și fundament teoretic

3. *Ce afirmă deismul despre raportul dintre ființa divină și lume?*

- a) ființa divină rămâne exterioară lumii create
- b) ființa divină rămâne interioară lumii create
- c) ființa divină schimbă după plac lumea creată

4. *Ce afirmă panteismul despre raportul dintre ființa divină și lume?*

- a) ființa divină rămâne exterioară lumii create
- b) ființa divină rămâne interioară lumii create
- c) ființa divină schimbă după plac lumea creată

5. *Ce susține dualismul?*

- a) existența a doi factori dintre care unul îl determină pe celălalt
- b) existența a doi factori independenți unul de celălalt
- c) existența a doi factori care se cauzează reciproc

6. *Potrivit lui Hegel, factorul determinant al istoriei este:*

- a) rațiunea divină exterioară istoriei
- b) spiritul universal (al omenirii) exterior spiritului fiecărui popor
- c) rațiunea divină interioară istoriei (spiritului omenirii și al fiecărui popor)

7. *Prin ce fel de trăsături explică Wittgenstein unitatea fiecărei clase de lucruri:*

- a) prin trăsături comune tuturor lucrurilor
- b) prin trăsături care corelează lucrurile din apropape în aproape, fără ca niciuna să fie comună tuturor
- c) prin legi comune tuturor lucrurilor

8. *Ce afirmă în comun empirismul și raționalismul?*

- a) surse ultime ale cunoașterii și rolul fundamental al gândirii
- b) adevăruri primare, ultime și surse ultime ale cunoașterii
- c) importanța decisivă a experienței și rolul fundamental al gândirii

9. *Ce înțelege Kant prin forme a priori ale subiectului cognitiv?*

- a) forme înnăscute
- b) forme dobândite
- c) forme independente de experiență

10. *Prin ce însușiri se caracterizează, potrivit lui Descartes, cunoștința adevărată?*

- a) utilitate
- b) coerență
- c) claritate și distincție

11. *Ce caracteristici prezintă, potrivit lui Kant, adevărurile empirice?*

- a) particular și contingent
- b) particular și necesar
- c) universal și contingent

12. *Ce raport există, potrivit lui Kant, între subiectul și predicatul adevărurilor sintetice?*

- a) noțiunea subiect se include în noțiunea predicat
- b) noțiunea predicat se include în noțiunea subiect
- c) noțiunea predicat nu se include în noțiunea subiect

13. *Care sunt cele patru reguli fundamentale ale metodei carteziene?*

- a) evidența, analiza, sinteza, enumerarea
- b) claritatea, analiza, sinteza, enumerarea
- c) evidența, analiza, sinteza, clasificarea

14. *Ce rol are suveranul, potrivit lui Hobbes?*

- a) numai garant absolut al contractului social
- b) numai legislator civil și moral
- c) atât garant al contractului social, cât și legislator civil și moral

15. *Ce raport consideră J. Locke și Montesquieu că trebuie să existe între legislativ, executiv și domeniul judecătoresc?*

- a) de separație a celor trei puteri
- b) de exercitare de către executiv a puterii legislative și judecătorești
- c) de exercitare de către executiv a puterii legislative și de separație a puterii judecătorești

16. *Care sunt, potrivit lui J.-J.Rousseau, legile contractului social?*

- a) legea păcii și legea libertății
- b) legea libertății și legea proprietății
- c) legea păcii și legea egalității

17. *Ce sunt valorile?*

- a) aprecieri
- b) bunuri
- c) uniri de bunuri cu aprecieri

18. *Care este definiția stilistică a culturii?*

- a) cultura este ansamblul creațiilor de valoare
- b) cultura este o asimilare și folosire de bunuri
- c) cultura cuprinde ansamblul creațiilor care au anumite particularități comune de conținut și expresie

19. *Ce particularitate aparține culturii de masă, iar nu culturii populare (folclorului)?*

- a) caracterul anonim și oral
- b) caracter specific național
- c) omogenizarea și schematizarea culturii

20. *Ne naștem oameni sau devenim oameni?*

- a) ne naștem oameni și nu devenim oameni
- b) nu ne naștem oameni, ci devenim oameni
- c) ne naștem oameni și devenim oameni